Het helpt niet, het is duur, het is ongezond, het is vies

Posted on 2 november 2019 by Syp Wynia

*Veel wetenschappers waren lang bang om voor 'klimaatontkenner' te worden uitgemaakt als ze kritiek hadden op het kabinetsbeleid of het klimaatakkoord. Maar nu steeds duidelijker wordt dat het beleid van RutteDrie wel duur is en het klimaat niet helpt maar wel veel schade aanricht komen steeds meer critici uit hun schulp.***Het helpt niet, het is duur, het is ongezond, het is vies***Veel wetenschappers waren lang bang om voor 'klimaatontkenner' te worden uitgemaakt als ze kritiek hadden op het kabinetsbeleid of het klimaatakkoord. Maar nu steeds duidelijker wordt dat het beleid van RutteDrie wel duur is en het klimaat niet helpt maar wel veel schade aanricht komen steeds meer critici uit hun schulp.*

Medici van tien GGD's in Nederland keren zich tegen de gezondheidsrisico's van het klimaatbeleid. Tegen de geluidshinder en de slagschaduwen van windmolens, tegen de luchtverontreiniging van houtgestookte elektriciteitscentrales en warmtecentrales, tegen de ongezonde slechte ventilatie van over-geïsoleerde woningen met warmtepompen. Het is maar een van de voorbeelden waaruit blijkt dat wetenschappers geen klimaatontkenners hoeven te zijn om zich tegen het

klimaatbeleid van de Rutte-kabinetten te keren.

Dit najaar werd eindelijk ook in volle omvang duidelijk dat de houtstook in elektriciteitscentrales, in biowarmtecentrales en in woningen in alle opzichten slecht is. Het is slechter voor klimaat, natuur, milieu en volksgezondheid dan aardgas en zelfs slechter dan kolenstook. Professor Louise Vet was namens de Koninklijke Academie voor Wetenschappen afgevaardigde in het Europese comité van wetenschappers dat zich er over boog en trok aan de bel. 'Het is echt een waanidee dat het verbranden van biomassa duurzaam is.'

Dat is dramatisch nieuws voor het kabinet RutteDrie. Zo'n zestig procent van de 'duurzame energie' die in Nederland wordt opgewekt, bestaat namelijk uit het verstoken van biomassa en dat is in de praktijk vrijwel altijd houtstook. Zestig procent van het huidige duurzame kabinetsbeleid is dus waardeloos duurzaamheidsbeleid. Kosten, vooral aan subsidies voor kolencentrales die hout stoken: 12 miljard euro. Weggegooid geld.

Overstappen op stroom kan niet uit

Typerend aan de wetenschappelijke kritiek op het kabinetsbeleid, is dat die vaak onopgemerkt blijft. Media lijken er niet aan te willen en zelfs de opstellers van rapporten duiken weg voor hun eigen conclusies. Neem een rapport van wetenschappers van TNO over bedrijven die zouden moeten overstappen van gas naar stroom.

TNO onderzocht het voor de voedingsmiddelenindustrie, voor de glastuinbouw en voor warmtenetten. Het bleek over de hele linie onrendabel. Het siert de onderzoekers dat ze voor die conclusie niet wegdoken. Maar vervolgens bleef het maanden stil. En zelfs na aandrang kostte het Wynia's Week best een tijdje voor het echte rapport boven water kwam.

Toch lijkt de angst om als klimaatontkenner te worden weggezet (bij zowel media als wetenschappers) wat af te nemen. Tot voor kort werd iedere kritiek op de haalbaarheid dan wel betaalbaarheid van het kabinetsbeleid al gauw op één lijn gezet met wetenschappelijke ketterij.

Redeloos kabinetsbeleid

Op wonderlijke wijze hebben 'klimaatwetenschappers' de afgelopen jaren het monopolie op alle wetenschap in relatie met energie en klimaat naar zich toegetrokken. Waardoor weermannen zich vrijwel onweersproken permitteerden om de democratie in willen te korten (alleen jongeren mogen er over meepraten) en het verbieden van aardgas als eerste noodzaak te zien (terwijl geen enkel ander land dat doet). Het werd dan ook hoog tijd dat andere disciplines uit hun schulp kropen, om de rede terug te laten keren. De kansen daarop worden groter, naarmate het eerder zo kritiekloze kabinetsbeleid redelozer uitpakt.

David Smeulders

Het gaat dan niet alleen om een Hollandse aberratie als het presenteren van houtstook als klimaatbijdrage. Er zijn meer gekkigheden. Vorig jaar al stapte de Eindhovense hoogleraar werktuigbouwkunde David Smeulders (actief lid van GroenLinks) naar voren om het gasverbod als resultaat van 'duurzaamheidsreligie' te bestempelen. Hij noemt de Nederlandse prioriteit om burgers en bedrijven van het gas af te dwingen 'een fatale vergissing'.

Gasverbod? Meer gasverbruik!

Er zijn gelukkig ook economen die niet bang zijn om hun vingers aan het klimaatbeleid te branden. De Groningse hoogleraren Machiel Mulder en José Luis Moraga González constateerden dat het gasverbod voor woningen niet tot minder, maar tot meer gasverbruik leidt. De centrale stroomproductie voor de verwarming van huizen is immers minder efficiënt en als je kolen verbiedt zul je echt gas moeten stoken in de stroomcentrales (want met zon en wind kom je er niet).

De geologen van het Staatstoezicht op de Mijnen hebben ook hun mond niet gehouden. De veiligheid van geothermie (aardwarmte) staat namelijk helemaal niet vast. Pikant genoeg moest het Staatstoezicht ook in Groningen een project met aardwarmte stoppen, vanwege de risico's van aardbevingen...

Op uw kosten onder de zeebodem

Het wachten is nog op wetenschappers die een andere pijler van het Nederlandse

kabinetsbeleid gaan belichten. Het gaat om CCS, ofwel het onder de (zee-)bodem stoppen van CO2 uit fabrieken, elektriciteitscentrales en raffinaderijen. Aanvankelijk wilde RutteDrie daar zo'n beetje het hele industriële klimaatbeleid op baseren. Dat is deels teruggedraaid, maar nog steeds is het onder de zeebodem stoppen van het CO2 als uitlaatgas van met name de Rijnmond een centraal element van beleid – en dat op uw kosten, dat spreekt.

En dat terwijl iedereen weet dat CCS niet commercieel levensvatbaar is en het broeikasgas CO2 wel wegstopt maar niet laat verdwijnen. Het is peperduur en de risico's zijn groot, maar slecht onderzocht. Het CO2 onder de zeebodem kan in grote concentratie ontsnappen, het zeewater kan vergiftigd raken, er kan een zeebodemstijging optreden – wat niet al. Wie gaat er achteraan?

Dictatoriale trekjes

De eerste geluiden van politicologen, juristen en historici die zich zorgen maken over de ondemocratische aspecten van het klimaatbeleid zijn al wel te horen. Het beleid is zonder maatschappelijk debat tot stand gekomen, langs corporatistische weg – polderen, met belangengroepen – tot stand gekomen en de volksvertegenwoordiging speelt nauwelijks een rol. Gemeenten worden zowel bij het plaatsen van windmolens en zonneweiden als bij het van het gas af halen als uitvoeringsorganisaties van ministeries gebruikt. Gemeenteraden staan buitenspel.

Bij het optimisme over de wetenschap en het klimaatbeleid is er ook de teleurstelling. Het Planbureau voor de Leefomgeving geldt als onafhankelijk beleidsonderzoeker, maar is zo volledig ingebed in de beleidsontwikkeling, dat van onafhankelijk beleidsonderzoek geen sprake meer kan zijn. In een 'doorrekening' van 1 november kregen we te horen dat het kabinet er nog even wat harder aan moet trekken, maar dat de halvering van de broeikasuitstoot in 2030 – zoals beoogd – wel binnen bereik ligt. Het zal wel. Met houtstook zeker?

Vergeet PBL en CPB

Minstens zo teleurstellend is het Centraal Planbureau, dat over economie en inkomen gaat. Ten tweede male (dit voorjaar ook al) weigert het CPB om de kosten die particulieren moeten maken (het huis ombouwen, nieuwe apparatuur, stekkerauto's) mee te nemen in de kosten van het klimaatbeleid. Dat is nota bene de grootste post! De CPB-doorrekening van Rutte's klimaatbeleid kan daarmee, hoe

treurig, naar de vergeetput. Hoppa! Jammer genoeg houdt ook De Nederlandsche Bank zich stil. Eerder stelde DNB dat het onverantwoord, dan wel riskant was om nieuwe hypotheken – de Samsom-hypotheken – in het leven te roepen zoals het kabinet wil (wilde?) als financieringsbron voor de particuliere kosten van het gasverbod, die door het EIB (Economisch Instituut voor de Bouw) op honderden miljarden worden geschat. We hebben al teveel hypotheekschuld, zei DNB en het staat niet vast of lagere energielasten de investering kunnen compenseren. Hoor je ook niets meer van. Kom op!

Burgermanifest, petitie, YouTube en Beste Stuurlui

Ik maakte ook een videocolumn voor YouTube over wetenschappers die kritisch zijn over het klimaatbeleid.

Bij de podcast 'Beste Stuurlui' van BNR Nieuwsradio ging het ook over wetenschappelijke kritiek op het klimaatbeleid.

In september kwam ik met het BURGERMANIFEST tegen het vaak onzinnige klimaatbeleid. Dat leidde tot een spontane petitie die inmiddels is afgesloten (12.000 handtekeningen verder) en aan Tweede Kamer en kabinet is overhandigd.

Onderdeel van het Burgermanifest was ook de oproep om deel te nemen aan internet-inspraak over het klimaatbeleid. Het was niet ideaal, maar mede door de aandacht voor Burgermanifest en petitie zijn daar toch nog 1602 openbare reacties op gekomen. Lezen!